

АТРИБУТИВНИ ПРИДЈЕВИ И СЕМАНТИЧКИ ОДНОСИ СА УПРАВНОМ РИЈЕЧЈУ ИМЕНИЧКЕ ФРАЗЕ

Сажетак: Иако се придјевни сматрају изузетно продуктивним атрибутима не постоје јасно одређени термини који би се могли користити приликом интерпретирања значења које се формира између њих и управне ријечи. Циљ овог рада јесте да, користећи познату листу семантичких односа који се формирају између атрибутивних именица и управне ријечи, а коју су увели Бајбер и сарадници (1999), направимо листу могућих односа који се формирају између атрибутивних придјева и управне ријечи у фрази. Првобитна листа се морала модификовати и након дескриптивно-аналитичке анализе примјера које смо преузели из новинског регистра само потврђујемо да атрибутивни придјеви остварују широк спектар различитих односа са управном ријечју и закључујемо да увођење термина приликом описа тих односа доприноси бољем разумијевању значења фразе.

Кључне ријечи: придјев, именичка фраза, семантички односи

1. Увод

У почетку је превладавало мишљење да су „ријечи спојене како би формирале реченицу“¹ (Matthews, 1974: 1), али лингвисти су почели да препознају веће структуре од ријечи и опис фраза је заузео значајно мјесто у већини граматика. Реченица се више није посматрала као насумични низ ријечи, него је попримала сложена унутрашњу структуру (Mönnink, 2000: 7). Свака именичка фраза, према мишљењу Кверка и сарадника, има сљедеће елементе као своје саставне дијелове: управну ријеч, детерминаторе, премодификацију и постмодификацију (Quirk *et al.*, 1985: 1238–1239).

Модификатори именичке фразе зависе од управне ријечи и нису обавезни елементи у фрази. Иако њихово изостављање не би пореметило структуру реченице, они су важни због додатних информација које доносе самој фрази и реченици. Зато се чини да би њихово изостављање нашкодило самој комуникацији (Greenbaum, 1996: 209). Модификаторе дијелимо у двије групе: премодификаторе и постмодификаторе. Кверк и сарадници премодификаторе описују као

¹ '[...] words put together to form sentences.'

„лексичке и граматичке јединице које имају широк опсег и неодређену сложеност и међусобне односе и као такве могу да претходе управној ријечи именичке фразе како би формирали именичку фразу чија модификација је, уопштено говорећи, мање експлицитна него постмодификација“ (Quirk *et al.*, 1985: 1322). Премодификатори су зависни елементи у фрази и за њих ћемо у раду употребљавати општи назив: атрибут (Станојчић и Поповић, 1994: 252). Придјеви као атрибути у именичкој фрази биће у центру нашег интересовања у даљем току рада.

Придјев се, традиционално, дефинише као „ријеч које се користи да опише или да понуди додатне информације о именици или, потпуније речено, ријеч која одређује именицу, употпуњује њено значење, али ограничава њену примјену.“² (Eckersley and Eckersley, 1960: 64). Најучесталија дефиниција придјева јесте:

Придјеви типично означавају својства објеката, особа, мјеста итд.; својства која се односе на узраст (old, young), величину (big, small), облик (round, flat), тежину (heavy, light), боју (black, blue), вриједност и квалитет (good, bad) итд. (Huddleston and Pullum, 2005: 112).³

Према мишљењу Кверка и сарадника, најзначајније двије особине свих придјева у енглеском језику су њихова способност да буду дио именског предиката и способност да врше функцију атрибута (1985: 404). У раду смо се концентрисали само на придјеве који врше функцију атрибута и однос који формирају са управном ријечју именичке фразе.

Иако се именице, према продуктивности, сматрају најзначајнијим атрибутима, послвије придјева, у свим врстама текстова, а посебно у новинским, њихово значење није увијек експлицитно (Biber *et al.*, 1999: 589), што је наметнуло потребу да се направи листа семантичких односа која би на јасан и економичан начин могла да покаже значење фразе са именицом као атрибутом. Са друге стране, таква листа семантичких односа никада није направљена за атрибутивне придјеве иако дефиниције наглашавају да придјеви изражавају широк спектар различитих значења, а лингвисти се и даље баве питањем да ли су придјеви или именице продуктивнији као атрибути и зашто (Biber, Grieve and Iberri-Shea, 2009: 187). Уколико не постоји адекватна листа семантичких односа за атрибутивне придјеве намеће се као нужно поставити питање како савремене анализе уопште могу да одговоре на питање зашто су придјеви продуктивнији у односу на именице или обрнуто? Шта употреба придјева или именице као атрибута доноси или одузима у значењу фразе? Таква питања су нам послужила као инспирација за наше истраживање и постављање циља а то је одређивање листе семантичких односа који се остварују између атрибутивног придјева и управне ријечи у именичкој фрази.

² '[...] a word used to describe or give more information about a noun, or, rather more fully, a word that qualifies a noun, adds to its meaning but limits its application.'

³ 'Adjectives typically denote properties of objects, persons, places, etc. properties relating to age (young, old), size (big, small), shape (round, flat), weight (heavy, light), colour (black, blue), merit and quality (good, bad), etc.'

Корпус који смо користили у истраживању јесу примјери преузети из следећих дневних издања: *The Times*, *The Guardian*, *The New York Times*⁴, а који су објављени на интернету у периоду од маја до јула 2010. године. Разлог зашто смо одабрали новински регистар може да се објасни чињеницом да су новински текстови познати по томе што употребљавају широк спектар различитих придјева. Њихова улога у овим текстовима није само да понуде неку додатну поруку или опишу неку особину него и да јасно идентификују на шта се односи порука именичке фразе (Biber *et al.*, 1999: 514). Обим материјала смо морали ограничити јер би детаљна анализа свих новинских чланака објављених у поменутом периоду изашла из оквира нашег рада. На крају смо анализирали чланке објављене у секцији Вијести (*News*) јер та секција покрива најразноврсније теме.

2. Семантички односи атрибутивних придјева и управне ријечи

У литератури, која је нама била доступна, не постоје прецизно одређени термини који би се могли користити приликом одређивања семантичког односа између атрибутивних придјева и управне ријечи у фрази. Зато смо, преузимајући, дјелимично, познату листу односа која се користи приликом анализе атрибутивних именица (Biber *et al.*, 1999: 590–591), уз неколико промјена, пробали да направимо листу термина која би се могла користити у анализи. Промјене које смо унијели на листу су биле неопходне јер су именице и придјеви, према својој дефиницији, различите врсте ријечи и самим тим и порука се мора разликовати. Листа која се користи у анализи атрибутивних именица изгледа овако⁵:

- *садржај*: управна ријеч се састоји од или се бави/говори о атрибутивној именици, нпр. *glass windows*, *word classes*, *algebra test*
- *сврха*: управна ријеч служи у сврху атрибутивне именице или се користи, нпр. *pencil case*, *safety device*, *war fund*
- *идентитет*: управна ријеч се односи на исти појам као и атрибутивна именица, али додаје још једну карактеристику датом појму, нпр. *men workers*, *member country*, *exam papers*
- *објекатски тип 1*: атрибутивна именица је објекат у процесу који представља управна ријеч, нпр. *egg production*, *waste disposal*, *computer users*
- *објекатски тип 2*: управна ријеч је објекат у процесу који представља атрибутивна именица, нпр. *pilot projects*, *discharge water*, *substitute forms*

⁴ У раду ћемо поменуте наслове новина означавати скраћеницама, тј. *TT* за *The Times*, *TG* за *The Guardian* и *NYT* за *The New York Times*.

⁵ Листа је преузета из *Longman Grammar of Written and Spoken English* (Biber *et al.*, 1999: 590–591). Првобитну листу веза смо измјенили, па смо *састав* и *садржај* подвели под један термин (*садржај*), а *извор* изједначили са *локацијским типом 1* због сличних односа које остварују.

- *субјекатски тип 1*: атрибутивна именица је субјекат процеса који представља управна ријеч, нпр. *child development, eye movement, leaf appearance*
- *субјекатски тип 2* управна ријеч је субјекат процеса који је представљен атрибутивном именицом, нпр. *labour force*
- *вријеме*: значење управне ријечи може да се пронађе само у времену које представља атрибутивна именица, нпр. *summer conditions, Sunday school, Christmas raffle*
- *локацијски тип 1*: значење управне ријечи се одвија на мјесту које се представља атрибутивном именицом, нпр. *Paris conference, world literature, heart attack*
- *локацијски тип 2*: значење атрибутивне именице се везује за мјесто које је представљено управном ријечју, нпр. *staff room, job centre, theme park*
- *институција*: управна ријеч даје институцијске оквире атрибутивној именици, нпр. *insurance companies, ski club, egg industry*
- *дио*: управна ријеч одређује дио атрибутивне именице, нпр. *cat legs, family member, rifle butt*
- *специјализација*: атрибутивна именица одређује специјалистичку област за особу или занимање те особе која је представљена управном ријечју, управна ријеч је живо биће, нпр. *finance director, gossip columnist, football fans*.

Нас ће занимати да ли однос који се формира између атрибутивног придјева и управне ријечи у фрази⁶ може, на неки начин, да се изједначи са односом који постоји код атрибутивних именица. На крају, листа семантичких односа који су остварљиви између атрибутивних придјева и управне ријечи у именичкој фрази изгледа овако⁷:

- *квалитет*: атрибутивни придјев описује вриједност или квалитет управне ријечи; понекад вриједност управне ријечи може да буде и оно о чему управна ријеч говори или чиме се бави
- *сврха*: атрибутивни придјев описује сврху управне ријечи
- *објекатски тип*: управна ријеч је објекат, а атрибутивни придјев описује шта тај објекат трпи

⁶ Придјеви се семантички гледано, сматрају врстом ријечи која именици, описујући је, приписује одређену особину (Ђорђевић, 2007: 209). Понекад је то само нека додатна особина неке именице, а понекад тај опис има више значење „бити у вези са“ него „имати неку особину“ и тада придјеви имају класификативно значење (Ђорђевић, 2007: 215–216) и типично означавају националну/вјерску припадност (*Chinese*), неко тематско поље за управну ријеч (*chemical, human*), итд (Biber et al., 1999: 509). Граница која јасно одваја описно од класификативног значења не може увијек да се постави јер исти придјеви понекад могу да имају оба значења.

⁷ Листу бисмо могли да употпунимо са још једним значењем које је остварљиво и употребом атрибутивних именица, а то је значење *институције* гдје атрибутивни придјев одређује особине институције која се представља управном ријечју; под особинама може да се подразумијева и основна дјелатност, тематско поље. Нажалост, у корпусу нисмо пронашли ниједан примјер фразе са овим значењем па га остављамо у напомени као могуће и остварљиво за неке будуће анализе.

- *субјекатски тип 1*: атрибутивни придјев својим описним оквиром одређује ко може да буде субјекат, а управна ријеч одређује у чему субјекат учествује
- *субјекатски тип 2*: управна ријеч је субјекат, а атрибутивни придјев одређује у чему тај субјекат учествује
- *локацијски тип 1*: атрибутивни придјев одређује поријекло било које врсте или локацију управне ријечи
- *локацијски тип 2*: управне ријеч представља локацију, а атрибутивни придјев само опис који може да се пронађе на датој локацији
- *вријеме*: атрибутивни придјев даје неки временски оквир у ком се управна ријеч може пронаћи и одређује хронологију, старост, учесталост итд.
- *специјализација*: атрибутивни придјев одређује својим описом специјалистичко поље дјеловања за управну ријеч која је обично живо биће
- *боја*: атрибутивни придјев описује боју управне ријечи
- *квантитет*: атрибутивни придјев описује величину, тежину или обим управне ријечи.

3. Анализа корпуса

На основу примјера пронађених у корпусу можемо да кажемо да велики број придјева означава неке типичне особине, као што су квантитетски одређене особине управне ријечи, па однос који се формира у фрази јесте однос *квантитета*⁸:

- (1) ... that transformed the Champs Elysées into a *long strip* of greenery. (TG 23.5⁹)
- (2) A *small dance floor* and a dinner-jacketed band whose violinist ... (TT 27.5)
- (3) Although the party has a *large majority* in the more powerful ... (TG 4.6)
- (4) Levin made a *brief announcement* to say Petraeus was recovering... (TG 15.6)

- или временски одређене особине, па се остварује однос *времена*:

- (5) Mr. Shahzad provided *new details* about his training with the... (NYT 22.6)

⁸ У корпусу смо пронашли укупно 697 примјера именичких фраза са атрибутивним придјевима које остварују различите семантичке односе. За сваки тип односа ћемо у раду наводити по неколико карактеристичних примјера јер би навођење свих пронађених примјера изашло из оквира овог рада.

⁹ Наведеним бројевима ћемо означавати датуме када су наведени примјери објављени на интернету.

(6) ... that they risked their credibility by failing to live up to *past promises*. (TT 26.6)

(7) The *former president* retired from public life in 2004, but made... (TG 3.6)

(8) ... confirmed that Ms Murphy had been a *long-time employee* and vice-president of the company. (TT 30.6)

- или боју:

(9) ... his *dark curls* in favour of a slick-backed look, replacing his... (TG 18.6)

(10) But the *blue paint* on the walls is fairly fresh, and the... (NYT 14.6)

Једно од најзаступљенијих значења јесте значење *квалитета* гдје атрибутивни придјев описује неки квалитет атрибутивне именице:

(11) ..., but we were still not allowed to show *frank nudity*, ... (TG 16.6)

(12) He was also a *cool villain* in the 1994... (TG 30.5)

(13) ... that with renewable energy you can do *impossible things*.” (NYT 8.7)

(14) May the *shameful elimination* of this *pitiful team* awaken us and... (TT 21.6)

(15) This signifies a *malicious escalation* from violence on public property to public persons that could potentially intimidate other ministers... (TG 25.6)

У фразама у којима су именице вршиле функцију атрибута имали смо *објекатски mun 1* (атрибутивна именица је била објекат у процесу који се представља управном ријечју) и *објекатски mun 2* (управна ријеч је објекат у процесу који се представља атрибутивном именицом) (Biber *et al.*, 1999: 590–591). У фразама са атрибутивним придјевима могућ је само *објекатски mun* који би дјелимично могао да се изједначи са *објекатским munом 2* јер придјеви само описују оно што управна ријеч као објекат трпи (*loss that cannot be counted, estuaries that are fringed by palms, country torn by war, violence sponsored by government, energy that can be renewed*):

(16) ..., the cost has been the *uncountable loss* of artifacts from... (NYT 25.6)

(17) ..., living among the *palm-fringed estuaries* in conditions as abject... (NYT 16.6)

(18) ... to bring some measure of stability to that *war-torn country*,... (NYT 16.6)

(19) The *government-sponsored violence* enraged other artists, too. (NYT 5.6)

(20) „You land in a new era where people understand that with *renewable energy* you can do impossible things.“ (NYT 8.7)

Иако атрибутивни придјевни не могу својим описним оквиром да представе објекат могу да одреде ко може да врши функцију субјекта у процесу који се представља управном ријечу (*субјекатски mun 1*) (21, 22, 23, 24) или да одреде у чему учествује субјекат који се представља управном ријечју (*субјекатски mun 2*) (25, 26, 27, 28):

- (21) The *artistic tradition* continued into the 20th century with the arrival... (TG 4.7)
- (22) ... have been *journalistic malpractice* for his father not to accept... (TT 31.5)
- (23) „It’s *psychological pressure*.“ (NYT 21.6)
- (24) She is a *trailblazing leader*. (TT 10.5)
- (25) „This is a *world-changing event*“, said Sgt. Mark Kupiec, 23,... (NYT 9.5)
- (26) ... attention as its *cane-wielding students*, intent on installing... (NYT 22.6)
- (27) ..., Mrs Drummond spends her time doing this *backbreaking job* in temperatures of 40C (104F) – for nothing. (TT 5.6)
- (28) The speech was intended to help *budding journalists* understand Xinhua’s dual mission... (TG 6.6)

Придјев у фрази *trailblazing leader* (24) показује још и продуктивну карактеристику енглеског језика, која се огледа у чињеници да је у стању да користећи старе изразе ствара нове. У семантичкој основи придјева налази се ријеч која је класификована као сложена именица у MED¹⁰ (2002) и која у облику *trailblazer* носи сљедеће значење: *someone who is the first to do something or discover something* (пионир, утирач нових путева (Filipović, 1990)). У истом рјечнику је могуће пронаћи и придјев *trailblazing* са значењем *new, exciting and interesting* (ново, узбудљиво, интересантно). У CALD¹¹, који се појављује само годину дана касније, можемо пронаћи сложену именицу са истим значењем, иако мало другачијим начином писања (*trail blazer*), док придјев у овом рјечнику не постоји забиљежен. Поменута сложена именица и придјев поново се појављују у OALD¹² (2010), написани онако како су забиљежени у MED 2002. године. Значење именице остаје исто, док се придјев у рјечнику, не наводећи прецизно значење, повезује са значењем именице. Дати придјев, као што смо видјели, у нашој фрази тако описује ко може да буде субјекат, а управна ријеч у чему тај субјекат учествује (*субјекатски mun 1*). С друге стране, придјев у фрази *budding journalists* (28) показује како глаголска основа која је послужила

¹⁰ Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (2002)

¹¹ Cambridge Advanced Learner’s Dictionary (2003)

¹² Oxford Advanced Learner’s Dictionary (2010)

за настајање придјева има потпуно другачије значење у односу на сам придјев што овом примјеру и омогућава да буде у групи која има значење *субјекатског тина* 2. Глагол *to bud* значи *to produce buds* (цвјетати, пупати), али је *budding journalist* новинар који обећава, а не новинар који цвјета, јер је значење придјева *budding – beginning to develop or become successful* (који обећава).

У корпусу проналазимо још два значења у којима и атрибутивни придјев и управна ријеч могу да играју равноправне улоге. Та значења су *локацијски тин 1* (гдје атрибутивни придјев одређује поријекло било које врсте или локацију управне ријечи) и *локацијски тин 2* (гдје управна ријеч представља локацију, а атрибутивни придјев само опис који се може пронаћи на датој локацији). *Локацијски тин 1* се показао као изузетно продуктивно значење, па у корпусу проналазимо многобројне примјере (29, 30, 31), док *локацијски тин 2* проналазимо само у једном примјеру заједно са значењем *квалитета* (32) :

- (29) ..., where *Japanese right-wingers* gathered to scream blood-curdling... (TT 31.5)
- (30) ... the pool at her *Spanish villa*, Mrs Drummond spends her time doing... (TT 5.6)
- (31) The event made front-page headlines in a *Malawian newspaper*. (NYT 29.5)
- (32) ..., he controlled *diamond-rich regions*, timber concessions,... (NYT 30.5)

Показало се да именичке фразе у којима именице врше функцију атрибута чешиће остварују и више од једног значења у оквиру исте фразе, али примјер *diamond-rich regions* (28) показује да је то могуће и у фразама са атрибутивним придјевима. Ово, наравно, није једини примјер који смо пронашли у корпусу иако у поређење са фразама са атрибутивним именицама таквих примјера је мање. Неки од најзачајнијих примјера у којима се остварују два значења су:

- (33) ... Istanbul Tuesday, women in *colorful scarves* brought money and were given receipts. (NYT 1.6)
- (34) John Key's remark – which he described as “a *light-hearted joke*” – further soured relations with the Tuho *iwi*, or tribe. (TG 13.5)
- (35) But at the Piero beach club, a family-run bastion of old-fashioned wooden huts and *blue-blooded sunbathers*, the Russians are still few and far between. (TG 4.7)
- (36) So on Monday he piled *fresh-picked corn* onto the back of a donkey cart, grabbed an old metal pot... (NYT 21.6)
- (37) Yesterday the Pacaya volcano was rocked by constant explosions and spewed *bright-coloured plumes* into the air. (TT 29.5)
- (38) Newspaper cartoons regularly lampoon him as an *authoritarian jackboot*. (TG 17.6)

Фраза *colorful scarves* (33), иако не означава једну одређену боју него више њих, има значење *боје* и *квалитета*. Сликвитост придјева се најбоље види у фрази *blue-blooded sunbathers* (35) гдје се боја користи како би се представила

вриједност, па фраза има значење *квалитета* (*sunbathers of royal origin*) и *објекатског тина* што можемо да кажемо и за фразу *light-hearted joke* (34). Примјери као што су *fresh-picked corn* (36) и *bright-coloured plumes* (37) имају значење *објекатског тина*, јер су управне ријечи у датим фразама објекти на којима се наведени описи извршавају, али и по једно додатно значење као што је *вријеме* за *fresh-picked corn* и *боја* за *bright-coloured plumes*. Листу значења можемо да употпунимо још једним новим значењем које се заједно са *субјекатским тином I* појављује у фрази *authoritarian jackboot* (38), а то је значење *сврхе* (атрибутивни придјев описује сврху управне ријечи), јер тематски оквир придјева јесте сврха за коју се употребљава наведена врста чизме, а уједно тематски оквир придјева упућује на субјекте који могу да користе наведену врсту чизме.

Поред примјера који остварују само значење *сврха* (39, 40, 41) листу завршавамо са значењем *специјализација* (атрибутивни придјев, својим описним оквиром, одређује специјалистичко поље дјеловања за управну ријеч која је обично живо биће) (42, 43, 44):

- (39) ... Administration is expected to suspend *exploratory drilling* in the... (TT 27.5)
- (40) That's about what the *presidential palace* pays for toilet paper a year. (TG 11.4)
- (41) He appears now to favor a more *conciliatory approach*. (NYT 11.6)
- (42) ... *public persons* that could potentially intimidate other ministers... (TG 25.6)
- (43) A *mayoral spokesman* said the planning decisions were independent of other considerations. (NYT 21.6)
- (44) But precisely how this suburban father and *financial analyst* came to join a terrorist network in the mountains of Waziristan... (NYT 22.6)

Код фраза са атрибутивним именицама се често дешава да се фраза са својим значењем не уклапа ни у један од понуђених значења, па се значење открива тако што ју је неопходно парафразирати. Такво нешто код придјева је ријетко, па је ваљда логично што проналазимо само један такав примјер:

- (45) The continent has experienced fewer conflicts, less military spending and improved *cross-border relations*. (TG 8.6)

Значење овог примјера може да се објасни сљедећом конструкторцијом: „*to cross border*“, тј. глагол и именица у оквиру придјева формирају однос какав се у реченици остварује између глагола и објекта.¹³ Значење фразе се не уклапа ни у један представљени семантички шаблон, па га представљамо парафразирањем *'relations concentrated on cross-border issues'*.

¹³ Овај тип сложеног придјева веома је риједак и сматра се да је нов (Bauer, 1983: 209), па се стога не може ни говорити о постојању различитих семантичких веза у оквиру самог типа што доводи до немогућности уклапања придјева у неки од понуђених семантичких шаблона.

4. Закључак

Суштина јесте да су и именице и придјиви као атрибути дјелотворни механизми за уметање порука у именичку фразу, али свако на себи својствен начин. Именице обично имају неки референт у природи за оно што означавају, па је потребно понекад за боље разумијевање парафразирати однос који се у фрази формира између нека два референта док придјиви ма колико њихово значење пренесено или сликовито било, у највећем броју случајева јасно остварују неки од семантичких односа без парафразирања. Можемо да закључимо да управо зато одређена значења фразе са атрибутивним именицама не могу да се постигну употребом придјева и обрнуто. Значење *садржаја*, *идентитета*, *објекатског типа 1* и *дијела* придјиви као атрибути не могу да остваре са управном ријечју. Суштина ових односа јесте да атрибут као други референт говори или чиме се бави или од чега се састоји управна ријеч (*садржај*), да је управна ријеч уједно и још нешто (*идентитет*), да атрибут постаје објекат у неком процесу који представља управна ријеч (*објекатски тип 1*) или да управна ријеч одређује дио атрибута (*дио*). Понекад придјев може да представи тематско поље управне ријечи гдје се обично представља и садржај, али не у оном смислу као именица, јер тај садржај постаје квалитет, вриједност управне ријечи. Придјев може представити својим описним оквиром ко може да врши функцију субјекта, али не и објекта па зато придјиви остварују само значење *објекатског типа* у оквиру кога описују оно што управна ријеч као објекат трпи. С друге стране неке типична и само придјевима својствена значења именице не могу да остваре, а та значења су: *квалитет*, *квантитет* и *боја*.

Најпродуктивнија значења су била значења *квантитета* и *квалитета* тј. она која означавају неке типичне особине као што су квантитетски одређене особине (*long strip*, *small dance floor*) или квалитет, вриједност нечега (*frank nudity*, *cool villain*), али и значења *боје* и *времена* гдје придјев представља боју (*dark curls*) али и временски оквир за управну ријеч (*new details*). Да придјиви, својим описним оквиром, остварују и друга значења од типичних описа потврђују односи као што су *сврха* (*exploratory drilling*), *субјекатски тип 1* (*artistic tradition*), *субјекатски тип 2* (*world-changing event*), *локацијски тип 1* (*Malawian newspaper*) и многа друга која показују оправданост наше тежње да успоставимо листу термина који би се могли користити у анализи. Термини само економично осликавају шта све опис придјева може да означава али и какав је његов однос са управном ријечју у фрази.

Литература

- Biber, D. et al. (1999). *Longman Grammar of Spoken and Written English*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Biber, D., Grieve, J. and Iberri-Shea, K. (2009). Noun phrase modification. In: Günter Rohdenburg and Julia Schlüter (ed.). *One Language, Two Grammars? Differences*

- between British and American English*. Cambridge: Cambridge University Press, 182–193.
- Dorđević, R. (2007). *Gramatika engleskog jezika. Četvrto izdanje*. Beograd: Čigoja štampa.
- Eckersley, C. E. and Eckersley, J. M. (1960). *A Comprehensive English Grammar for Foreign Students*. London: Longmans.
- Greenbaum, S. (1996). *Oxford English Grammar*. New York: Oxford University Press Inc.
- Huddleston, R. and Pullum, G. K. (2005). *A Student's Introduction to English Grammar*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Matthews, P. H. (1974). *Morphology – An Introduction to the theory of word-structure*. London: Cambridge University Press.
- Mönnik, I. de. (2000). *On the Move. The Mobility of constituents in the English noun phrase: multy method approach*. Rodopi. Доступно на: http://avxsearch.com/avaxhome_search?q=english+noun+prase&commit=Go [4.7.2010].
- Quirk, R. et al. (1985). *A Comprehensive Grammar of the English Language*. Harlow: Longman Group Limited.
- Станојчић, Ж. и Поповић, Јб. (1994). *Грамматика српског језика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Рјечници који су коришћени у истраживању:

- Cambridge Advanced Learner's Dictionary*. (2003). Cambridge: Cambridge University Press.
- Macmillan English Dictionary for Advanced Learners*. (2002). Oxford: Macmillan Publishers.
- Oxford Advanced Learner's Dictionary*. (2010). Oxford: Oxford University Press.
- Filipović, R. (1990). *Englesko hrvatski ili srpski rječnik*. Zagreb: Školska knjiga i grafički zavod Hrvatske.

Примјери за корпус преузети из:

- www.thetimes.co.uk [преузето у периоду мај–јул 2010. године]
- www.theguardian.co.uk [преузето у периоду мај–јул 2010. године]
- www.nytimes.com. [преузето у периоду мај–јул 2010. године]

Maja Žarković

PREMODIFYING ADJECTIVES AND SEMANTIC RELATIONS WITH NOUN PHRASE HEAD

Summary: Even though adjectives are considered to be extremely productive premodifiers, there are not specific terms that can be used when interpreting the meaning between premodifying adjectives and the noun phrase head. The aim of this paper is to use already known Biber *et al.*'s (1999) list of meaning-relationships between premodifying nouns and the head and to establish a list of possible meaning-relationships between premodifying adjectives and the head. It was, however, necessary to readjust the list and after descriptive and analytic analysis on examples taken from the newspaper register, we just confirmed that premodifying adjectives express a wide range of different meaning-relationships and we concluded that the introduction of terms when describing those relationships contributed to a better understanding of the noun phrase meaning.